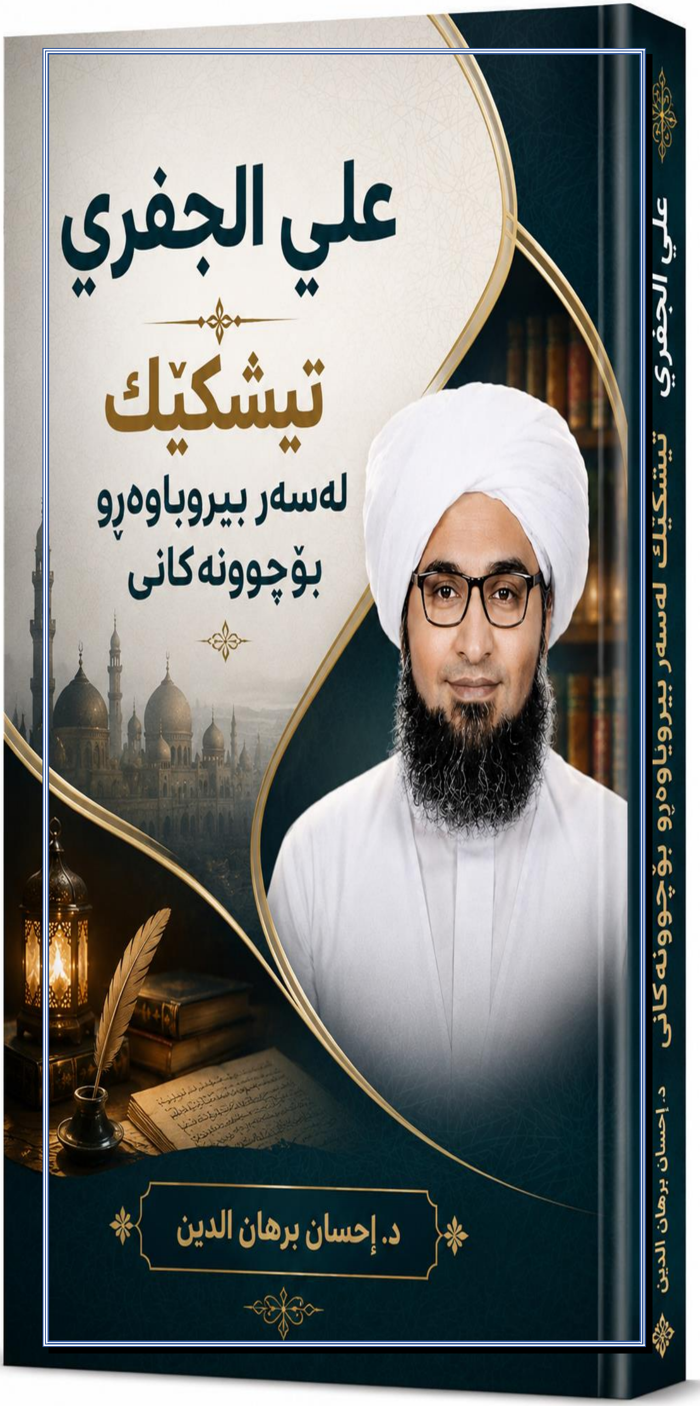
علي الجفري
تیشکێك
لەسەر بیروباوەڕو
بۆچوونەکانی
د. إحسان برهان الدين
علي الجفري تیشکێك لەسەر بیروباوەڕو بۆچوونەکانی
د. إحسان برهان الدين

علي الجفري

تیشكێك لەسەر بیروباوەڕ وبۆچوونەكانی

نووسینی

د. إحسان برهان الدين

□

□

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله والصلاة والسلام على

رسول الله وعلى آله وصحبه ومن

والاه.

الحبيب علي زين العابدين الجفري ، بانگخوازێکی ناوداری یەمەنییە، لە ساڵی 1971 لە جەددە لە سعودیە لە دایکبووە، دوو هاوسەری هەیە و باوکی دوو کوڕو سێ کچە، خۆی ئەڵێت مەزهەبم شافیعیەو عەقیدەم ئەشعەرییەو سۆفیم، دامەزرێنەرو بەڕێوەبەری دامەزراوەی (طابة) یە کە بنکەی سەرەکی لە ئیماراتەو هەندێك لەسەرانی سۆفییەکان لە جیهاندا لە خۆ

ئەگرێت و هەڵوێستی سیاسی وقابیل بە لێکدانەوەی جیاواز لە خۆ دەگرێت.

هۆی دەرکەوتنی زۆری لە ڕاگەیاندنەکان و شێوازی تایبەتی خۆی لە قسەکردندا، هەروەها بە هۆی بەشداریکردنی کارای لە زۆر کۆنگرەی نیودەوڵەتی و ڕاگەیاندنی چەند کەمپینیك بۆ بەرگری کردن لە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ، لەسەر ئاستی جیهانی ئیسلامی ئەناسرێت و، کەسایەتیەکی جیاوازی خۆی هەیە وشوێنکەوتوویشی لە نێو سۆفییەکان و جەماوەری گشتیدا زۆرە.

یەکێکی تر لە هۆکارەکانی مەشهور بوونی ئەو ئەوە بوو، ئەکتەری سینەمایی میسری "وجدي العربي" ئەوی بە زۆریك لە ئەکتەرە میسرییەکان ناساند، هەروەها محمود الجندي پاش وازهێنانی لە ئیلحاد بە نیاز بوو واز لە نواندن و سینەما بهێنێت بەڵام جەفری قایلی کرد لە ناوەندی نواندن وئەکتەرەکان بمێنێتەوە.

هەورەها دەرکرانیشی لە میسر، کە دوای ئەوە ئیتر کەناڵەکان پێشبڕکێیان بۆ چاوپێکەوتنی ئەکرد وسەرەتای دەرکەوتنەکانیشی لە کەنالی المحور بوو، لە دوای ئەوەش بەشداریکردن و

پێشکەش کردنی بۆ ژمارەیەکی زۆر لەبەرنامەی جیا جیا لە کەناڵە ئاسمانییەکانی وەکو الرسالة و دریم 1 ودریم 2 و المحور و تەلەفزیۆنە فەرمییەکانی ئیمارات و قەتەر و هەندێ وڵاتی تر، هەموو ئەوانە هۆکار بوون بۆ ناوبانگ دەرکردنی ولەو بەرنامەو چاوپێکەوتنانەی کەناڵ وسایت ڕۆژنامەو گۆڤارانەش لە هەمووی بوارێکی سیاسی و هونەری و ئایینی سەرنج ڕاکێش قسەی کردووە ، چەندین مونازەرەشی لەگەڵ خەڵکی دژ بە ئیسلام وەکو اسلام بحیری و هەندێ قەشەکان کردووە.

جەفری هەڵگری هیچ بڕوانامەیەکی زانکۆیی نییە، بەڵام خۆی لە هەندێ لە چاوپێکەوتنەکانیدا ئەڵێت لەلای سێ سەد شێخ و مامۆستا خوێندوویەتی وزانستی وەرگرتووە، هەندێکیان خەڵکی باشن و هەندیکیشیان بە بڵاوکردنەوەی بیدعەو شیرکیات ناسراون، هەروەها کۆمەڵێك کتێبیشی نووسیوە، وەکو:" معالم السلوك للمرأة المسلمة،ومحبة الرسول، ومولد ووفاة الرسول، ولا تحزن لا تغضب فلن يخزيك الله، التوبة النصوح."

علي الجفري به یەکێك لە بانگخوازە نوێکان یان مۆدێرنەکان (الدعاة الجدد) دەژمێردرێت و لە لایەن ڕۆژئاواوە پشتگیری دەکرێت، بەتایبەتی لە پاش ڕوداوەکانی یانزەی سێپتەمبەر و دەرکەوتنی شێوازی بانگەوازکردنی بۆ ئیسلام، لە لایەن ئەوروپا و ئەمریکاوە پشتگیری ئەکرێت و بە یەکێك دادەنرێت لەوانەی ئیسلامی ڕاستەقینە دەخەنە ڕوو، بۆیە سەرەڕای کەمی تەمەنی تاکو ئێستا بۆ کۆڕو بەشداری لە کۆنگرە و ئاهەنگ و موحازەرە وتنەوە سەردانی زۆرێك لە وڵاتانی جیهانی کردووە، وەکو

بريطانيا وألمانيا وفرنسا وايرلندا وهولندا وبلجيكا والولايات المتحدة الأمريكية، وإندونيسيا وعمان والإمارات وقطر والبحرين والأردن وسوريا ولبنان وسريلانكا، وكينيا وتنزانيا وجزر القمر..

پەیوەندی وسۆزێکی پتەو دەیبەستێتەوە بە شیعەکانەوە ، هەمیشە لە وانەکانیدا باسی ئالوبەیت ئەکات وباسی هەلوێستی ئومەوییەکان لە عەباسییەکان ئەکات و ڕەخنەیان لێ ئەگرێت و قسەیان پێ دەکات، قاودانیشی لە میسر بە هۆی کارکردنی بوو لەگەڵ (جمعية آل البيت) کە کۆمەڵێك ڕەهەندی سیاسی لە

کارەکانیاندا هەبوو ، بەتابەتی لە دژی سعودیە، جارێکیش (وكالة أنباء فارس) ڕایگەیاند کە علي الجفري سۆفی ناوداری یەمەن بڕیاری داوە بچێتە سەر ڕێڕەوی شیعە، بەڵام دوای ماوەیەك جەفری ڕوونکردنەوەیەکی ڕاگەیاند کە ئەو هەر سوننیەو نەبووەتە شیعە.

علي الجفري هەمیشە لەبەرنامەکانیدا دەم بەخەندەیە وهەوڵ ئەدات ئەدەب و ئاکاری جوان نیشان بدات وکۆتایی وانەو چاویکەوتنەکانیشی بە گریان و دوعا تەواو ئەبێت.

خاوەن فیکرێکی سۆفیگەرییە و زۆربەی بیروباوەرەکانی سۆفییەکانی لە خۆیدا بەرجەستە کردووە و بانگەوازی بۆ دەکات ، بە هۆی ئوسلوبی تایبەتی لە باسکرنی تەسووفدا، زۆرێك لە سۆفییەکانی دونیا ئەو بە کەسێکی بە توانا وشایستە ئەزانن لێدوانیان لە جیاتی بدات، هاوکات بەو هۆیەیشەوە علي الجفري ڕووبەڕووی هێرشێکی توند و فراوانیش بووەتەوە و نەیارەکانی هەوڵیان داوە لە وانەوچاوپێکەوتنەکانی لە ڕاگەیاندنەکاندا، سەرپێچییەکانی ئەو لە بواری عەقیدەو مەنهەجی ئیسلامیدا

بخەنە ڕوو، منیش لێرە دیارترین ئەو ڕەخنانەی کە لە مەنهەجی ئەو کەسایەتییە گیراوە دەیخەمە روو:

1- دەربارەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دەڵێت: ئەو دەتوانێت بە گیانی (بە ڕوحی) فریای هەر کەسێك بکەوێت کە پێویستی پێی بێت و لەوانەیە بە جەستەشی ئەو کارە بکات، هەروەها بیروباوەڕی جەفری لە ئەولیاو و پیاوچاکاندا بەتەواوی لە گەڵ عەقیدەی ئیسلامیدا ناکۆکە، چونکە باوەڕی وایە کە ئەولیاکان پاش مردنیان لەم گەردوونەدا ڕۆڵیان هەیە ولەم دونیا زۆر

شتیان پێ ئەکرێت و لە دوا ڕۆژیشدا بە هەمان شێوە دەسەڵاتیان هەیە، تەنانەت لە گرتەیەکی ڤیدیۆییدا دەڵێت ئەولیاکان دەتوانن بە خوای گەورە بڵێن فڵانەکەس بخەرە بەهەشتەوە ، یان بیخەرە دۆزەخەوە ئەویش بە قسەیان دەکات، لە هەموویشی سەیر تر ئەوەیە لەسەر ئەم قسە نامۆیانە بەڵگەی قورئانی زۆر دوور ئەهێنێتەوە.

2- هەروەها باوەڕی وایە وەلی لەوانەیە ئاگەداری غەیب و(لوح المحفوظ) بێت

و، بەڵگەش بۆ ئەو مەسەلە لە قەسیدەی بوردەی بوسیری ئەهێنیتەوە.

3- بیرو باوەڕی وایە شیرك لەم ئوممەتە وجودی نییە و دوای هاتنی ئیسلام شتێك نەماوە بە ناوی شیرکەوە.(لە گرتەیەکی ڤیدیۆدا بەڕاشکاوی ئەم قسە ئەکات).

4- لە موحازەرەیەکیدا ئەڵێت: أبو (الحسن الشاذلي) قسەی لەگەڵ الله کردووەو هەندێ پرسیاری لە لێی کردووەو الله عزوجل یش وەڵامی داوەتەوە.

5- هاوار بە مردووەکان دەکات و داوای ڕزق و ڕۆزییان لێ دەکات.

6- ئەڵێت قەبری پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لە عەرشی الله تعالى باشترو بەڕێزترە.

7- باسی وەلییەك ئەکات بە ناوی (أحمد بن إدريس) ئەڵێت لە سەردەمانی زوو شەش سەد تەفسیری خوێندووەتەوە، کە پرسیاریشی لێ دەکرێت چۆن ئەو هەموو تەفسیرەی خوێندووەتەوە، لە وەڵامدا

ئەڵێت: لە ڕێگەی باپیرەیەوە لە اللّٰه تعالی وەریگرتووە!

8- ئەڵێت سەرگەورەمان الشعراني فەرموویەتی: وەلی دەتوانێت پێغەمبەر صلی اللّٰه علیه وسلم ببینێت ڕوو بەڕوو نەك لە خەودا، بەڵام لە پاش بڕینی 149 هەزار مەقام لە ویلایەتدا، بەم قسەش ڕازییەو پێی سەرسامە.

9-سەرانی (وحدة الوجود) وەکو ابن الفارض و ئەوانی تر بە سەرگەورەی خۆی وئەولیای گەورەی الله یان ئەناسێنێت.

10- هاوار بە مردووەکان دەکات و داوایان لێ دەکات و قسەیان لەگەڵ دەکات وەکو ئەوەی لەگەڵ زیدنووەکاندا قسە بکات و بە هەندێ وەسف و ستایشی لەڕادەبەدەر هەڵیان دەنێت، وەکو:

ألا يا قاسمين الخير *** وَفُّوا قِسمنا يا قاسمين.

11- له ڤیدیۆیەکیدا دەڵێت: دەستی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم له قەبرەکەی دەرچووه بۆ ئەوەی ئەحمەدی رفاعی ماچی بکات.

12- له وانەیەکیدا ئەڵێت له تەوحید گرنگتر ئەوەیه ئایا عیبادەتەکانمان تەواوه یان نا.

13- زۆر جار قسەی بێ بنەما ئەکات، بۆ نموونه وەسف وستایشی (أحمد البدوي) دەکات بەوەی که سەرگەورەی

فەرموودەناسان (إمام الطبقة) بووە لە فەرموودەدا، لە کاتێکدا بەدەوی ناوی لە هیچ کتێبێکی فەرموودەناسیدا نەهاتووەو کەس لە دوورو نزیکەوە ئەوی بە فەرموودەناس نەزانیوە چجای بە سەرگەورەی فەرمودەناسانیش.

14- لە وانەکانیدا زۆر بەسەرهات ئەگێڕێتەوە یان بنەمایان نییە، یان موضوع و هەڵبەستراون.

15- لە بواری فەرموودەدا هەڵەیەکی زۆر ئەکات، فەرموودەی لاوازو موضوع و بێ بنەما دەگێڕێتەوە، فەرمووده لە صحیح

مسلم تضعيف ئەكات، فەرمووده ئەداتە پاڵ بوخاری نەك لە بوخاری نییە لە الكتب الستة ش نییە، هەڵەی لەم جۆرە لە وانەو كۆڕوكۆبوونەوەكانیدا زۆرن.

16- لە جێگەیەكدا ئەڵێت نەوەوی وتوویەتی ئەهلی فەترە پێش ئیسلام دەبنە سێ بەشەوە، هەموویان لە بەهەشتدان جگە لەوانە نەبێت كە تەوحیدیان بەلارێدا بردووە، بەڵام كە ئەگەڕێیتەوە بۆ صحیح مسلم شتی وای تیا نییە، قسەی لەم شێوەشی هەیە

بەدەم بوخاری و مسلم و ابن خزیمة و الحاكم و زانای تر.

17- گاڵتە بەوانە دەكات كە سەردانی میسر ئەكەن و سەردانی السیدة زینب ناكەن و دەڵێت: ((.. هي ما تريدك ... هي لا تريدك ... لو أرادتك لهيأ الله لك زيارتها)) . واتە: ئەویش ئێوەی ناوێت سەردانی بكەن..ئەگەر ئێوەی بویستایە الله تعالى سەردانەكەی بۆ ئاسان دەكردن!

18- ئەڵێت: البعض من الجهلة في صورة العلم يروق لهم أن يكرروا ((عبس وتولى

أن جاءه الأعمى)) واته: هەندێ نەفام هەیە ئەوەیان زۆر بەلاوە خۆشە ئەم ئایەتە دووبارە بکەنەوە! مەبەستی ئەوەیە ئەو ئایەتە گلەیی الله ی تیایە لەسەر پێغەمبەرەکەی جوان نییە دووبارەی بکەینەوە.

19- لە کۆڕێکی بۆ خەڵکی قسە ئەکات و ئەڵێت: کە گوێم لە گۆرانی (أمل حياتي) ام كلثوم بوو، خۆم پێ نەگیراوەو دەستم بە گریان کرد و، دواتریش کە نووسەری گۆرانییەکە (أحمد شفيق كامل) ی لە کۆڕێکی خۆیدا بینیوە چووە بۆ لای و ئەویش پێی وتووە هەردوو گۆرانی (أمل

حياتي) و (انت عمري) م له لای گۆڕی پێغەمبەر صلی اللە علیه وسلم نووسیوه لەسەر خۆی.

ئەمانەی سەرەوە تەنها بۆ نموونە باسم کرد و شتی لەو جۆرەی زۆرە ، هەموویشی لە سایتی المجهر به دەنگ ورەنگی خۆی تۆمارکراوە.

بەکورتی لادانی لە بواری عەقیدەدا هەیە بەوەی هاوار بە غەیری اللە ئەکات و دەربارەی ئەولیاکان زێدە ڕەوی زۆری هەیە و باوەڕی وایە ئەوان دوای مردنیان لە گەردووندا دەسەڵاتیان هەیە و لەڕۆژی قیامەتیشدا هەر دەسەڵاتیان

زۆره، کێشەیەکی تریشی ئەوەیە هەڵەی مەنهەجی زۆرەو لە فەرموودەشدا بە زۆری پشت بە فەموودەی موضوع و ضعیف ئەبەستیت و بەوانە سەرنجی خەڵکی ڕادەکێشێت.

هەموو ئەمانەش باسکران دەکرێت لە خانەی سۆفی بوونی جەفری پۆلێن بکرێت و نیشانەی پرسیارێکی زۆر گەورە نەبێت لەسەری، نەك بەو واتای کە ئەو سەرپێچی و هەڵانە ئاسایي بن، نەخێر، ئەوانە هەمووی کارەساتی گەورەن لە دینداریدا، بەڵام بەو واتایەی سۆفییەکان هەندێ بیروباوەڕی خۆیان

هەیە و لە فەرموودەشدا ناو بانگی ئەوەیان هەیە کە کار بە فەرموودەی لاواز و موضوع یش ئەکەن و لە کۆتاییدا ئەوان گروپێکی گەورەن لە ناو ئوممەتی ئیسلام و واقیعیکن بەدەر لە دوو رو نزیکیان لە مەنهەجەوە ، بەڵام کێشەی گەورە جەفری ئەوەیە لە بازنەیەکی نێو دەوڵەتیدا و لە چوارچیوەی پلانێکی بەرنامە بۆدارێژراودا لەلایەن ئەوروپا و ئەمریکا کار دەکات و بانگەواز بۆ جۆرە ئیسلامێکی نویێ دەکات کە نەك تەنها بانگەشەی لابردنی سنورەکانی نێوان سونە و شیعە ئەکات ، بەڵکو جەخت

لەسەر لێبوردەیی ئیسلام دەکات لەگەڵ هەموو ئایینەکاندا و کار لەسەر کاڵ کردنەوەی سنورەکانی نێوان موسوڵمانان و ئایینەکانی تر ئەکات، ئەمەیش هۆکاری سەرەکی ئەوەیە کە کەسایەتییەکی ویستراوە لە ڕۆژئاوا و بەردەوام بۆ کۆنگرەو بۆ لای جالییەکان بانگهێشت دەکرێت و، هەرکێ لە زانا گەورەکان ڤیزەی پێ نەدرێت بۆ ئەو وڵاتانەی ڕۆژئا، جەفری ڤیزەی بە خێرایی پێ ئەدرێت.

هەندێك لە زانایان بە توندترین شێوە بەرپەرچی بیروبۆچوونەکانیان داوەتەوە وئەویان بە موبتەدیع و قبوری وخورافی

وەسف كردووەو موسولمانايان لێ وريا كردووەتەوە ، وەكو: صالح الفوزان ، كريم راجح ، سليم المالكي ، الراجحي ، عبيد الجابري ، عبد الله الغنيمان ، وجدي غنيم ، حامدعبد لله العلي ، أحمد النقيب ، محمد المعراوي و ۆرى تريش.

*بۆ نووسينى ئەم بابەتە گەراومەتەوە بۆ زۆرێك لە چاوپێكەوتنەكانى جەفرى لەو كەنالانەى باسم كردووەو هەروەها چاوپێكەوتنەكانى لە سايتەكانى العربية و الجزيرة و روژنامەكانى الوطن و اليوم السابع، هەروەها بۆ هەندێ نووسين

دەربارەی ژیانی وەکو ستایش کردن یان شکاندنەوەو ڕەخنە لێگرتن ، بۆ نموونە: صوفية بنكهة العصر، لە سایتی صيد الفوائد ، بابەتێك دەربارەی هەڵەکانی جەفری لە سایتی ملتقى اهل الحديث و، سایتی السحاب ، ژیاننامەکەی لە سایتی وێکیبیدیا ،هەووەها سایتی المجهر کە سایتێکی تایبەتە بە هەڵەکانی علي الجفري بە نووسین و بە گرتەی ڤیدیۆیی.

إحسان برهان الدين

سلێمانی2017-9-11